

la Cour forskellige Eksperimenter med Vindfang for at komme til et Resultat om, hvilken Konstruktion af Vindfang der bedst udnyttede Vindkraften, og han kom da til det Resultat, at den gamle, firevingedede hollandske Mølle bedst udnyttede Vindkraften. Det forekommer mig, at dette Resultat ikke var overordentlig stort; jeg synes, at det er nærmest tarveligt for ikke at sige negativt, og det saa meget mere, som det jo laa ret nært, for havde det ikke været saaledes, vilde det have været underligt, om ikke forlængst andre Konstruktioner, som den sikkert har haft at konkurrere med i de mange Aarhundreder, vi have kendt den, havde vristet Sejren fra den og vare traadte i dens Sted. Naar man nu ser paa disse tarvelige Resultater og saa ved Siden af vil stille det Spørgsmaal: Hvad have nu alle disse Eksperimenter kostet Statskassen, kan man ved at tælle sammen de Summer, som staa nævnte i Bemærkningerne til Lovforslaget, se, at dette beløber sig til over 150,000 Kr., vistnok nøjagtigt 153,000 Kr. Det er altsaa det praktiske Udbytte, om jeg saa maa sige, af Forsøgsmølleriets, at Statskassen er kommen af med 153,000 Kr. til noget, som efter mit Skøn er, om ikke ligefrem negativt, saa i hvert Tilfælde meget tarveligt; noget egentligt Udbytte deraf kan jeg ikke se, man har haft. Jeg er af den Mening, at man kunde have opnaaet dette Resultat betydeligt billigere ad anden Vej, at man ikke behøvede at koste saa meget derpaa, ja, at man kunde have opnaaet det uden at koste en eneste rød Øre derpaa. Det er det, jeg faar ud som Resultatet af Forsøgsmøllens Virksomhed, at der er malet nogle Tusinde Kr. aarligt ud af Statskassen, at den har formalet, smuldret og pulveriseret dem saaledes, at de forsvinde fra Statskassen, uden at den har faaet efter mit Skøn noget værdifuldt til Gengæld. Ja, jeg finder det saa meget betænkeligere med denne Bevilling, som der ikke er stillet nogen bestemt Opgave. Der er ikke sat noget, som man venter at faa som Udbytte af de 30,000 Kr. i 5 Aar eller af de 6,000 Kr. om Aaret, som foreslaas bevilgede. Jeg ser ikke, at der er stillet nogen bestemt Opgave, og det kan være, at det ogsaa vilde være ret meningsløst, da det vel ikke er sandsynligt, at det vil gaa bedre med at faa en saadan Opgave løst, end det gik for Møllen i Tivoli med at lade Batteriet. Jeg tror ikke, at man alligevel faar Opgaven løst, og saa kan det jo være ganske rigtigt, at man ikke har stillet den med bestemte

Ord, men at man kun ganske løseligt siger, at det og det skal naas. Der staa ganske vist i Bemærkningerne opgivet noget, som vel maa tages som en Opgave; men det staa med ganske løse, ubestemte Udtryk. Jeg ser deraf, at Meningen er „at oparbejde Apparater og Maskiner“, som der til enhver Tid er Brug for. Og der staa ogsaa, at det er „for at besvare Forespørgsler“ paa disse Omraader, og endvidere „at tilfredsstille Trang til Oplysning, ved Foredrag, Artikler og Kursus“. Naar jeg nu ser lidt paa disse løseligt skitserede Opgaver og tager dem en for en og først tager den om at oparbejde Maskiner og Apparater til Brug, saa forekommer det mig ikke, at vi kunne sige, at Professor la Cours Virksomhed har gjort noget synderligt i den Henseende, men at derimod de tekniske Virksomheder, det private Initiativ har budt alt, hvad der behøves paa dette Omraade. Der har ingen Mangel været. Jeg skal saaledes blot henvise til den elektrotekniske Udvikling. Hvilken Masse af Maskiner og sindrigt indrettede Apparater frembyder ikke der det private Initiativ! Der er ingen Mangel, og det koster ikke Statskassen en Øre. Jeg finder dog Anledning til i denne Forbindelse at nævne et Apparat, hvoraf der for en Del Aar siden gik en hel Mængde Blæst; det suste dygtigt omkring det. Det var et Apparat, som man tillagde Professor la Cour som en ny Opfindelse, og som man gav det vidunderlige Navn *Kratostaten*. Det havde den Opgave ud af en større Kraft at udløse en ganske bestemt Størrelse af Kraft tilstrækkelig til at drive et eller andet; — i denne Forbindelse tænkte man nærmest paa at drive en Dynamo. Denne Krato-stat gik der jo stor Blæst af; men det forekommer mig dog ikke, at vi i de senere Aar have hørt noget derom; der er igen blevet Vindstille omkring den. Man hører af og til Navnet nævne i Forbindelse med Forsøgsmøllen, og det blev ogsaa nævnt i Forbindelse med den Mølle, som var udstillet ude i Tivoli. Men hele det store Apparat, som der gik saa megen Blæst af, den Blæst, som vistnok blev Oprindelsen til Forsøgsmøllen, var nu reduceret til en ganske almindelig Stramrulle, som man har kendt i mange Aarhundreder. Jeg skal ikke her komme ind paa det teknisk urigtige i at anvende et saadant Apparat, som forudsætter, at en Rem skal slæbe, naar der ikke bruges saa megen Kraft, som Kraftkilden afgiver; thi det vil jo som Regel føre med sig, at